

Аналізуючи існуючі освітні (навчальні) програми, можна виділили такі основні недоліки при їх створенні та реалізації:

- формуються, зазвичай, без урахування реальних потреб ринку праці;
- формуються на громіздких та часто невизначених ОКХ та ОПП;
- жорстко прив'язані до спеціальності, освітнього напрямку;
- орієнтовані на викладача, є «предметоцентричними»;
- не містять інструментарію перевірки засвоєних знань та навичок;
- зазвичай не враховують міжнародних форматів представлення освітніх програм.

Тому при створенні та втіленні освітніх програм важливо враховувати потреби ринку праці та суспільні запити, що цілком реально з налагодженням постійних контактів із потенційними роботодавцями та представниками громадянського суспільства.

Також доцільним є перехід від моністичного принципу «предметоцентризму» до плюралістичного принципу «студентоцентризму», коли основним замовником освіти стає студент.

Важливим є і міждисциплінарний підхід, адже призначення освіти – це не засвоєння конкретної і статичної суми дисциплінарних знань, умінь і навичок, а формування універсальних, міждисциплінарних компетентностей, що дозволяють гнучко змінювати знання залежно від контексту професійної діяльності і соціокультурних умов.

У цьому контексті особливо важливим при створенні освітніх програм є застосування особистісної парадигми та компетентнісного підходу, за яким якість підготовки майбутніх фахівців визначається через засвоєння ними відповідних універсальних і професійних компетентностей. До того ж компетентнісний підхід акцентує не на змісті, а на результатах освіти, виражених у формі компетентностей, що відображають здатність людини продуктивно діяти в професійних ситуаціях, адже компетентність вміщує три складові: когнітивну (знання і розуміння); діяльнісну (практичне й оперативне застосування знань) і особистісну (особистісні якості, установки, ціннісні орієнтації).

Отже, створення освітньої програми на основі компетентнісного підходу забезпечить формування та розвиток тих знань, умінь і особистісних якостей, які є необхідними не тільки в тих сферах діяльності, які пов'язані з конкретним предметом, а й з усіма циклами освітньої програми, а також з практикою професійного, наукового та соціального життя.

Література

1. Вступне слово до проекту Тьюнінг – гармонізація освітніх структур у Європі. Внесок університетів у Болонський процес // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf

2. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

3. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) Ухвалено Міністерською конференцією в Єревані, 14–15 травня 2015 р. – Режим доступу: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_hea_2015.pdf

*Ольшевська І.П., к.е.н.,
доцент кафедри міжнародної економіки*

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Формування сучасної парадигми вищої освіти вимагає зміни концепції та методів навчання як викладачів, так і студентів. Студент ще в недалекому минулому обов'язково повинен був відвідувати лекції, все записувати, тому що джерело його знань обмежувалось конспектом і підручником. Зараз немає необхідності записувати лекційний матеріал, бо студент здатен сам знаходити необхідну інформацію, керуючись порадами досвідченого викладача та з використанням звичних йому ІТ-технологій.

При цьому у викладачів з'являються нові можливості організації швидкого доступу до нових знань, обміну ідеями, спільно з студентами проводити дослідницьку роботу; навчати студентів жити в інформаційно-насиченому світі; обмінюватися досвідом з іншими викладачами стосовно нових методик та ідей; постійний доступ до актуальних сучасних матеріалів; навчання студентів з усього світу тощо.

Одним із підходів, що спрямований на реформування системи вищої освіти і підготовки майбутнього фахівця є компетентнісний, що визначений експертами країн ЄС як найважливіший при формуванні «здатності застосовувати знання і уміння» [1] у різних конкретних ситуаціях.

Наука «Міжнародна економіка» входить до циклу загальноосвітніх економічних курсів на всіх факультетах (крім 6601, де є вибірковим, та 6103, де вивчається за 10-кредитною програмою) і спирається на раніше засвоєні студентами предмети: «Основи економічної теорії», «Макроекономіка», «Мікроекономіка» та ін.

Серед завдань слід відзначити такі, які є складовими компетентісного підходу. Наприклад, при вивченні теми «Системоутворюючі елементи міжнародних економічних відносин» – це вміння проводити дослідження міжнародного характеру; виокремлення особливостей і тенденцій сучасного цивілізаційного розвитку; здатність до аналізу та синтезу; навички управління інформацією; вміння взаємодіяти при роботі в команді; здатність засвоювати знання на практиці та прогнозувати зміни економічних показників під впливом глобальних процесів; здатність працювати самостійно та породжувати нові ідеї (креативність).

Такі навички, набуті в процесі навчання є конкурентною перевагою сучасного випускника вищої кваліфікації на ринку праці. Навчальний курс з перспективного напрямку Big data або «великі дані», присвячений аналізу великого обсягу інформації і є надзвичайно популярним, зокрема у Гарвардському університеті. Фахівці в цій області високо цінуються за вміння працювати з великими обсягами інформації, пропонувати рішення у випадках, коли звичайні методи обробки інформації безсилі. Дефіцит ринку США за big data – фахівцями оцінюється в 200 тис. осіб до 2018 року і такі дані називають «другою нафтою» [4].

Ще одним напрямком впровадження компетентісного підходу є адаптація науки «Міжнародна економіка» для студентів різних напрямків підготовки. Зокрема, підготовлена Робоча навчальна програма для студентів спеціальності «Маркетинг», де додатково вивчаються такі питання, як, наприклад, у темі «Міжнародна економічна діяльність» - особливості маркетингової діяльності міжнародної фірми; в темі «Світовий ринок товарів і послуг» – фактори ціноутворення в міжнародному маркетингу тощо.

Для спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» зосереджується увага на питаннях специфічних для даної сфери.

Важливим напрямком підходу є широке впровадження активних методів навчання: вирішення задач за темою, мозкова атака, ділові ігри, дискусії з елементами аналізу, дискусія – обговорення, презентація – обговорення, робота в малих групах, кейс-метод, проведення вікторин, колоквиумів тощо. При цьому формуються креативні знання-уміння, обговорювані питання набувають іншого спрямування, а саме: змодельуйте..., розробіть проект..., дайте характеристику, використовуючи..., спрогнозуйте..., зробіть висновки...

Потребує вдосконалення інструментарій оцінки фахової компетентності випускників, можливо через опитування роботодавців та самих спеціалістів.

Отже, головною метою компетентісного підходу є підсилення практичної спрямованості фахової освіти, при збереженні всіх базових фундаментальних принципів навчання.

Література

1. Key Competencies. A developing concept in general compulsory education. Eurydice. The information network on education in Europe, 2002. – 28 p.
2. Доклад о прогрессе, достигнутом Группой экспертов по Компетенциям в области образования в интересах устойчивого развития ЮНЕСКО, 2013.
3. Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань бакалаврського рівня з науки «Міжнародна економіка» для всіх напрямків підготовки (крім 6503 та 6402) / уклад.: Е.Ю. Молчанова, І.П. Ольшевська, І.А. Зарицька, К.В. Антонюк, 2014 – 62с.
4. Друга нафта. В Україні з'являється онлайн-курс з Big data – найбільш затребуваної в світі ІТ-професії. – Я. Золотніков, О. Бондарев, 2016.

Омельянюк О.В., старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів і кредиту

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ – ЯК ЗАПОРУКА РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ВИЩІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

У XXI столітті завдяки інтеграції України в єдиний Європейський освітній простір вища професійна освіта в Україні зазнала значної модернізації. Викладання у вищих навчальних закладах базується на особистісно-орієнтованій парадигмі, де компетентісний підхід є пріоритетним. Для того, щоб реалізувати компетентісний підхід треба з'ясувати, хто є учасником процесу його вті-